

Sygn. akt V U 393/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Ewa Nowakowska

Protokolant: st.sekr.sądowy Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2022 r. w Kaliszu

odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 16 marca 2022 r. Nr (...)

w sprawie Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa

Oddala odwołanie

Sędzia Ewa Nowakowska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16.03.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że Z. S. podlega ustawodawstwu polskiemu w okresie od 1.03.2009r. do 31.01.2021r. gdyż brytyjska instytucja ubezpieczeniowa po przeprowadzeniu postępowania sprawdzającego stwierdziła, że w tym czasie nie przebywał ani nie świadczył pracy na terenie Wielkiej Brytanii, zatem wykonywał działalność na własny rachunek wyłącznie na terenie Polski.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił co następuje.

Z. S., zamieszkały w O., od 01.08.2005r. prowadził działalność gospodarczą – działalność taksówek osobowych. Nigdy nie zgłaszał w ewidencji działalności gospodarczej zawieszenia działalności,

a jako data zaprzestania jej prowadzenia wskazany jest dzień 31.01.2021r.

(dowód- wydruk z CEIDG w aktach ZUS)

Niesporne w sprawie jest, że z dniem 01.03.2009r odwołujący się wyrejestrował się z ubezpieczeń społecznych mimo, że nie dokonał żadnych zmian w CEIDG, a wyjaśniając przyczynę tego działania podał podjęcie pracy w Wielkiej Brytanii. Podał, że wystąpił w tamtym kraju o wydanie zaświadczenia o podleganiu tam ubezpieczeniom. (k 77 akt ZUS) Opisując swoją pracę w Wielkiej Brytanii w piśmie z dnia 06.03.2015r. podał, że pracuje na podstawie umowy o pracę zajmując się roznoszeniem ulotek i materiałów reklamowych od poniedziałku do piątku w godzinach 8-16, a

wynagrodzenie otrzymuje w formie gotówki. Mieszka z synem, nie ponosi kosztów dojazdu do kraju. Działalność w Polsce prowadzi tylko gdy tu przyjeżdża, maksymalnie ok 100 dni w roku. Przedłożył szereg wydruków dotyczących rozliczeń i korespondencji z brytyjskimi podmiotami. (wyjaśnienia w aktach ZUS)

Pismem z dnia 11.03.2015r. ZUS poinformował go, że w związku z działalnością zawodową wykonywaną w dwóch lub więcej państwach członkowskich Unii Europejskiej w okresie od 01.03.2009r. do 30.06.2010r. podlega ustawodawstwu brytyjskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, a powyższe ustalenie ustawodawstwa właściwego ma charakter tymczasowy, opiera się na informacjach przez niego przekazanych. Ustalenie to stanie się ostateczne w ciągu 2 miesięcy od poinformowania o tym fakcie strony brytyjskiej jeżeli nie zgłosi ona zastrzeżeń. Wyznaczona instytucja brytyjska powinna następnie wydać mu zaświadczenie o podleganiu -formularz E 101/A1.

Strona brytyjska nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego ustawodawstwa w wyznaczonym terminie, ale też nie zgodziła się z objęciem ubezpieczeniem społecznym Z. S. w Wielkiej Brytanii uznając, że strona polska przekazała zbyt mało informacji. Po uzupełnieniu informacji przez odwołującego się i po weryfikacji własnych danych brytyjska instytucja nie potwierdza fizycznej obecności / zamieszkiwania Z. S. w Zjednoczonym Królestwie od 1.03.2009r. do chwili obecnej, bo nie dostarczył żadnych dokumentów świadczących o bezpośrednim związku z jakąkolwiek nieruchomością, nie dostarczył dowodu legalnego najmu nieruchomości czy dokonywania płatności czynszu za użytkowane pokoje, płatności za media bądź utrzymywanie nieruchomości. Chociaż posiada umowy zawarte z kilkoma spółkami w Zjednoczonym Królestwie, to nie ma dowodu otrzymywania wynagrodzenia w formie wyciągów bankowych. Nie ma dowodów, że spółki –pracodawcy w rzeczywistości mają stałe miejsce prowadzenia działalności i prowadzą / prowadziły jakąkolwiek działalność gospodarczą. Nie można zatem wydać żadnego formularza E 101 lub dokumentu A1 potwierdzającego podleganie ustawodawstwu w Wielkiej Brytanii, a wpłacone nieprawidłowo składki mogą być zwrócone, przy czym procedura zwrotu rozpocznie się jeśli odwołanie nie zostanie otrzymane do 20.02.2021r. Pouczono przy tym Z. S. o trybie odwoławczym od orzeczenia w tej kwestii.

(pismo HRMC z 2.11.2020r. w aktach ZUS)

Pismem z dnia 11.12.2021r. ZUS Odział w O. powiadomił odwołującego się, że wcześniejsze tymczasowe ustalenie ustawodawstwa mającego zastosowanie wynikające z pisma z 11.03.2015r. nie stało się ostateczne i na okres od 1.03.2009r. do 31.01.2021r. tymczasowo podlega on ustawodawstwu polskiemu. (Pismo w aktach ZUS)

Strona polska powiadomiła stronę brytyjską o powyższym tymczasowym ustaleniu jako właściwym ustawodawstwa polskiego i pismem z dnia 17.01.2022r. zwróciła się o potwierdzenie stanowiska tej instytucji.

Instytucja brytyjska podała, że informowała odwołującego się, że jeśli chciałby złożyć odwołanie od ich decyzji powinien wypełnić określony formularz i dostarczyć dodatkowe informacje i dokumentację potwierdzającą -czego jednak nie uczynił, dlatego uważają sprawę za zamkniętą.

(pismo i jego tłumaczenie w aktach ZUS)

Jak Z. S. wyjaśnił w ZUS złożył odwołanie od decyzji brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, ta jednak odwołania nie uznała i poinformowała go, że może wnieść odwołanie do II instancji, czym zajmie się jego radca.

Sąd zważył co następuje.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE.L 2004.166.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem podstawowym), kluczową zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, zakładającą rzeczywiste istnienie konkurencyjnych tytułów ubezpieczenia, jest podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Z zasady tej wynikają dyrektywy postępowania dla instytucji państw członkowskich oraz organów odwoławczych regulowane przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia

(WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE.L 2009.284.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem wykonawczym). W myśl art. 13 ust. 2 rozporządzenia podstawowego osoba, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich podlega:

a) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym Państwie Członkowskim lub

b) ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się centrum zainteresowania dla jej działalności, jeżeli osoba ta nie zamieszkuje w jednym z Państw Członkowskich, w których wykonuje ona znaczną część swej pracy. Natomiast art. 16 rozporządzenia wykonawczego mówi, że osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania. Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu. Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego.

Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego. Jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji, o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej. Wobec powyższego, opisana w treści art. 16 rozporządzenia wykonawczego procedura uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego, toczy się w istocie bez udziału osoby, która wykonuje czy to pracę najemną czy pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich. Kończy się zaś poinformowaniem zainteresowanego przez instytucję właściwą państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone, jako mające zastosowanie, o tym, które ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 50/16).

Instytucja miejsca zamieszkania może wydać decyzję, że ustala ustawodawstwo właściwe jej państwa członkowskiego, albo decyzję stwierdzającą, że ustawodawstwo jej państwa nie jest właściwe (patrz :Krzysztof Ślebzak, Ustalenie ustawodawstwa tymczasowego na podstawie rozporządzeń 883/2004 oraz 987/2009, PiZS 2014 nr 7).

Odwołujący się nie ma racji twierdząc, że tymczasowe ustalenie ustawodawstwa brytyjskiego stało się dla niego ostateczne wobec upływu terminu 2 miesięcy w jakich decyzja polskiej instytucji mogła zostać podważona. W aktach ZUS nie ma bowiem żadnego dowodu dla ustalenia daty doręczenia tego pisma instytucji brytyjskiej. Trudno mówić

więc kiedy ów 2 miesięczny termin upłynął. Pismo informujące o tymczasowym ustawodawstwie brytyjskim zawierało zresztą informację o dalszych krokach do podjęcia, a mianowicie, że odwołujący się winien zwrócić się do instytucji brytyjskiej o wydanie stosownego dokumentu potwierdzającego podleganie ubezpieczeniom społecznym w tamtym kraju. Z. S. był w związku z tym wzywany o uzupełnienie danych, miał więc świadomość, że dowody wskazane przez niego stronie polskiej nie były wystarczające dla strony brytyjskiej. Nie mógł więc oczekiwać, że sprawa jego ubezpieczenia w Wielkiej Brytanii jest oczywista i zakończona zgodnie z jego oczekiwaniami.

Brytyjska instytucja nie uzyskawszy przekonujących dowodów odmówiła mu wydania w/w poświadczenia podlegania ustawodawstwu brytyjskiemu, zatem odwołujący się nie ma racji twierdząc, że podlega tam ubezpieczeniu, szczególnie, że powołuje się tylko na to, iż tymczasowe ustalenie ustawodawstwa brytyjskiego stało ostateczne. Strona brytyjska nie przyjęła za wiarygodne by odwołujący się świadczył tam pracę i w efekcie ustaleń strony brytyjskiej nie ma wcale mowy o tzw. elemencie transgranicznym.

Odwołujący podlega więc ubezpieczeniu z tytułu działalności prowadzonej w Polsce w okresie objętym zaskarżoną decyzją, skoro figurował w ewidencji działalności bez zgłaszania okresowego zawieszania, a jego pobyty i praca w Wielkiej Brytanii nie zostały udokumentowane.

Warto przy okazji zauważyć, że już wcześniej odwołujący się próbował zastosować podobny mechanizm by uniknąć opłacania składek ubezpieczeniowych z tytułu prowadzonej działalności taksówkarskiej powołując się na inny tytuł ubezpieczeń. Decyzją z dnia 09.12.2014r. ZUS Oddział w L. stwierdził, że w okresie od 01.12.2007r. do 20.02.2009r. odwołujący się nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu jako osoba wykonująca pracę nakładczą u płatnika składek C (...) K sp. z o.o. gdyż wynagrodzenie jakie wykazano, że uzyskał z tytułu pracy nakładczej było niższe od 50% najniższego wynagrodzenia i umowę o pracę nakładczą uznano za pozorną, zawartą w celu uniknięcia opłacania składek z działalności gospodarczej (k 73-76 akt ZUS)

Niniejszą sprawą odwołujący się również w istocie zmierzał do wykazania, że istnieje inny tytuł ubezpieczenia zwalniający go z podlegania ubezpieczeniom społecznym w Polsce mimo prowadzenia tu działalności gospodarczej objętej wpisem do CEIDG. Istnienie tego drugiego tytułu, czyli wykonywania pracy na terenie Wielkiej Brytanii nie zostało potwierdzone przez właściwą instytucję ubezpieczeniową tego kraju. Sąd polski nie jest właściwy do dokonywania ustaleń co do podlegania ubezpieczeniom społecznym w innym kraju i dopóki nie zostanie zmienione stanowisko brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej nie ma podstaw do przyjęcia, że odwołujący się nie podlega ubezpieczeniom społecznym w Polsce. Sam fakt opłacania za granicą składek ubezpieczeniowych w tej sytuacji nie jest wystarczający.

Odwołanie jako bezzasadne podlegało więc oddaleniu i zgodnie z art.477¹⁴ par1 kpc orzeczono jak w wyroku.